

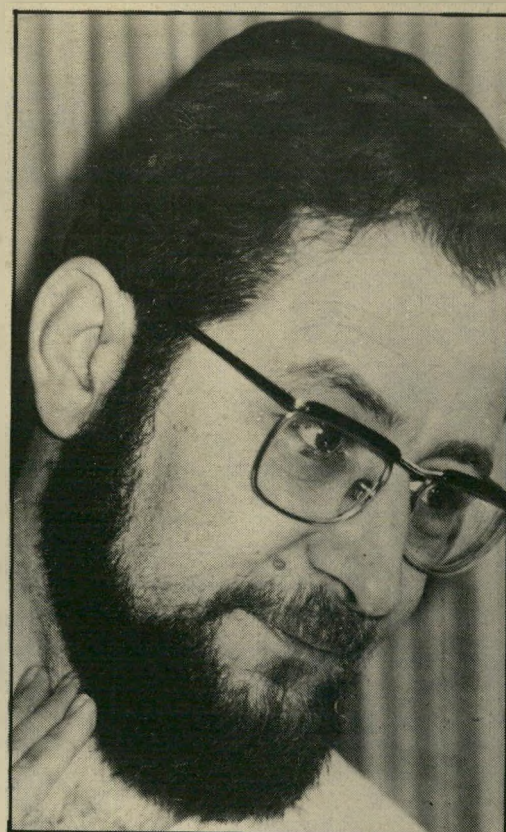
אבי טולדנו:

**„סיפור של תקופה
דרך סיפור חיי!“**

דוקטור משה רון:

**„ניגוח המשלה אינו
מטרה בפני עצמה!“**

הרב ישראל לאו:

**„מנחם בגין צריך להידבר
עם האדמו"ר מסאטמר!“**

מיצרך חדש בשוק הבידור הישראלי הוא, ללא ספק, תוכניתו החדשה של אבי טולדנו, שהיא מין תוכנית בידור אוטוביוגרפית. טולדנו ישיר ויספר על ילדותו, על חייו במרוקו, על עלייתו ארצה, על קליטתו בקיבוץ ועל חייו היום.

שאלתי את אבי טולדנו מדוע צריך לגייס לתוכנית בידור חשיפה אישית.

וו לא ממש חשיפה. זה סיפור חיי, שהיו מעניינים מאוד: ילדותי בגטו של קובלנקה, הצטרפתי להשומר הצעיר במחנת, איך בגיל 15 זייפתי חתימה של אבי וברחתי ארצה.

אבל המטרה היא לא רק לספר סיפורים על עצמי, אלא בעיקר לספר סיפוריה של תקופה בעיניים שלי, דרך סיפור חיי.

● **יורם טהרליב כותב לך את הטכסטים. האם יורם, שנולד בקיבוץ יגור, מסוגל להבין ולהרגיש הוויה של ילד יהודי בגטו של קובלנקה?**

לפי דעתי, הנושא הוא אוניברסאלי. אני כטוח שהרבה דברים בהרגשה של ילד יהודי בקובלנקה היו משותפים לילד יהודי בעיירה במיורח אירופה, ואפילו לילד יהודי בקיבוץ יגור.

בחרתי ביום, כי הוא כותב יפה והוא רגיש, ונדמה לי שהצלחתי להעביר אליו הרגשות שלי, שאחר כך תוורת אליו מנוסחות היטב.

● **זה לא קצת מוקדם בגילך לעשות סיכומי-ביניים כאלה?**

זה לא סיכום. אני רק מספר על עצמי, כמו שיכיליק או טשרניחובסקי היו מספרים על עצמם ועל ילדותם.

אנחנו בלבנון יותר משנה. יש הרגשה שחוף מהיושבים שם במועל, כולנו שכחנו. נגמרו ההפגנות, נגמרו המחאות, העיתונים מדווחים דיווחים עובדתיים יבשים, האמהות נגד שתיקה" השתתקו, ואפילו קולו של שלום עכשיו" לא נשמע עוד. שאלתי את הד"ר משה רון, מפעילי שלום עכשיו", אם גם הם יצאו לחופש הגדול.

אנחנו ממשכים לעבוד, אם כי לא תמיד זה מתבטא בהופעות במקומות ציבוריים, בעניין מילחמתי-לבנון, נוצר בשבועות האחרונים מצב שחלקים גדולים של הציבור קיבלו למעשה את העמדה של שלום עכשיו, כפי שהיא הוצגה כימעט מראשית המלחמה. קצת מקובל שהמלחמה הזאת היתה מיותרת. לכן זו פסקה מלהיות עמדה ייחודית לתנועת השלום.

נכון שקיים פיתוי להקצין עמדות, כדי לשמור בכיבוד על ייחודיות. יש כאן עניין של אחריות. ממשלת-בגין הכניסה אותנו לבזק הזה, אבל ניגוח המשלה האומללה הזאת אינו מטרה בפני עצמה. אנחנו עדים לכל מיני התארגנויות ספונטניות של אנשים שאינם שייכים לשלום עכשיו, כמו התופעה של החיילים שבאים להפגין ליד ביתו של ראשיהממשלה, לפני שהם עולים לשרת בלבנון.

● **מה, למעשה, אתם יכולים לעשות עכשיו? הרי ארצות-הברית לוחצת יותר טוב מכמה?**

אייאפשר — ולא צריך — להביא 200 אלף איש לכיכר בכל חודש. אנחנו בעיקר נערכים עכשיו לפעולות חינוכיות והסברתיות לטווח יותר ארוך, בעיקר בענייני נוער ושכונות.

● **מה יהיה על שלום עכשיו? בשנעזוב את לבנון?**

אף אחד לא מאמין שבזה יסתיים המאבק על השלום. כל ברידעת יודע שהמאבק האמיתי והקשה ביותר יהיה על אופי ההסדרים בגדה. ממשלת-הליכוד פלשה ללבנון כדי להילחם על הגדה. קשה להניח שכישלונה שם ירפה את ידיה אחת ולתמיד.

אני מודה שקבוצה קטנה של חרדים חמומי-מוח הזורקים אבנים על מכוניות, חוסמים כבישים ומחללים מצבות, עשתה אותי — שלא ברצוני — אנטי-דתית קיצונית. איני בקיאה בהבדלים הדקים בתוך המחנה הדתי, ולכן כולם אשמים בעיניי, ואולי יותר מהם אשמה מיטרת ישראל, הנוהגת בחרדים בכפפות של משי, ובכך סוללת להם דרך להמשיך בהתפרעויותיהם.

את הרב ישראל לאו אני מכירה היכרות קצרה ושיטחית. בגלל דיעותיו הליברליות-יחסיות, הוא מוכיח לי שאסור לעשות הכללות כאלה. מניתי אליו ושאלתי אותו, אם לפי ההלכה מותר לחלל קברים של יהודים במחאה על חילול קברים עתיקים יותר.

זה חמור שבחמורים. זה אסור בתכלית האיסור. אפילו אם האנשים שעשו זאת נאבקים למען מטרה קדושה, זה עדיין חטא. היהדות פוסלת לחלוטין את הגישה שהמטרה מקדשת את האמצעים.

● **גם אתה הושב כמוני, שבהתפרעויות החוזרות ונשנות של החרדים אפשר להאשים גם את השילטונות, שאינם מהמזירים בעונשיהם של מבצעי השעינים האלה?**

איני יודע פורטים. צריך לדבר על זה עם שריהמיטרה או עם המפכ"ל.

● **אתה בוודאי קורא עיתונים, ויודע על זורקי האבנים בשבת. לא שמענו על אף אחד שנענש ממש.**

אני מתקומם נגד זורקי האבנים בכל ליבי. זה גם חילול שבת, מלבד פגיעה חמורה במערכת היחסים שבין ארם לחברו, שהם הבסיס של היהדות כולה.

● **יש לך רעיון איך לפתור את הבעיה.**

צריך לזכור שהציבור החרדי הזה הוא ציבור מאוד ממושמע לאותם שאומרים לו מה לעשות, וצריך להגיע להידברות עם המנהיגים. האדמו"ר מגור, למשל, או אפילו הרב שך, לא מהווים אתורטיטה, בחוגים המצומצמים האלה, אלא רק בית-הדין של העדה החרדית, הפועל בהשראת האדמו"ר מסאטמר. שינסו להגיע להידברות איתם.

● **מי צריך לנסות?**

טרי קולק, יוסף בורג או אפילו מנחם בגין. זו בעיה רצינית.